

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันประเทศไทยยังต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้สามารถปรับตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต การพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมไทยจึงให้ความสำคัญลำดับสูงกับการพัฒนาคุณภาพคนเนื่องจาก “คน” เป็นทั้งเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนา ขณะเดียวกันเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการ จำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุลทั้งจิตใจ ร่างกายความรู้และทักษะความสามารถ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549 : 49) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หมวด 3 ซึ่งว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของคนไทย มาตรา 50 ระบุว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษา อบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครองทั้งนี้ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 80 (5) ระบุให้ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปะวิทยาการแขนงต่างๆ และเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยจากรัฐ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550 : 18-29)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 คือ การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และมาตรา 30 กำหนดให้ครูผู้สอนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยให้สถานศึกษาพัฒนา และส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในชั้นเรียน ผู้สอนจะต้องใช้เทคนิควิธีการ ตลอดจนสื่อการสอนอย่างแพร่หลาย จัดให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง (สมบัติ บุญประคม, 2545 : 35) ดังนั้นจึงจำเป็นที่ครูจะต้องมีการพัฒนาตนเองในด้านการวิจัยในชั้นเรียน เพราะการวิจัยในชั้นเรียนเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของครูที่จะต้องทำควบคู่ไปกับการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบที่ครูต้องใช้การบูรณาการความรู้ ทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติ ในการคิดค้นวิธีการสอน การใช้สื่อ หรือนวัตกรรมประสานกับแนวคิดพื้นฐานของการวิจัย ในการประยุกต์ใช้เพื่อการวางแผนในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน (สุนันทา สุนทรประเสริฐ, 2544 : 7) แต่ที่ผ่านมาจากข้อมูลเบื้องต้นพบว่าการพัฒนาครูด้านวิจัยในชั้นเรียน ไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะวิธีการพัฒนาครูส่วนมากไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการในการปฏิบัติงานจริงของครู และตัวครูผู้สอนเองยังคงประสบปัญหาในด้านการวิจัยในชั้นเรียนหลายเรื่อง เช่น ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียน ขาดการนิเทศให้ความช่วยเหลือ ขาดแรงจูงใจในการทำงาน มีภาระงานที่

รับผิดชอบมาก ขาดเอกสารตำราที่จะศึกษาหาความรู้ ซึ่งล้วนแล้วเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนไม่ประสบความสำเร็จ (สุวิมล ว่องวานิช, 2544 : 4)

จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบสอง โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคมโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่า มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณมีความคิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ผลการประเมินเท่ากับ 2.0 ซึ่งอยู่ในระดับ พอใช้ และมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ผลการประเมินเท่ากับ 2.2 อยู่ในระดับ พอใช้ ดังนั้น เพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน จึงต้องส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียนโดยเฉพาะการวิจัยในชั้นเรียน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549 - 2553 : 23-24)

โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม ตั้งอยู่เลขที่ 136 หมู่ 13 ตำบลหนองใหญ่ อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ เปิดสอนในระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีครูผู้สอน จำนวน 15 คน นักเรียน 326 คน และจากการศึกษาสภาพของโรงเรียน พบว่าเมื่อปีการศึกษา 2552 ที่ผ่านมานั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ได้จัดอบรมเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน โดยครูได้เข้าร่วมการอบรมทั้งหมด แต่ปัญหาที่ตามมานั้นคือ ครูไม่สามารถนำความรู้พื้นฐานที่ได้รับจากการอบรม หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันไปดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้ อันเกิดจากการขาดการให้คำปรึกษาแนะนำในระดับปฏิบัติการจากผู้รู้ หรือผู้เชี่ยวชาญ และขาดการนิเทศ กำกับติดตามจากฝ่ายบริหารหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จากสภาพดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนและคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน คือ การจัดการเรียนการสอนไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ โรงเรียนจึงมีนโยบายและเป้าหมาย ในปีการศึกษา 2553 มุ่งเน้นพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมาตรฐานให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และท้องถิ่น พัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถสร้างองค์ความรู้ จัดการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิใจในความเป็นไทย สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม มีคุณธรรมนำความรู้ ศรีธธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม, 2552 : 1)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาครูให้ได้รับความรู้ความเข้าใจ และเกิดทักษะในด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนและใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นให้ครูดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนและใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนากระบวนการทำงานของครูให้เป็นระบบ อันจะส่งผลดีต่อการจัดการเรียนการสอนของครูให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การทำงานของครูเป็นไปอย่างมีระบบ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

คำถามการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาครูโรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ให้สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ จะดำเนินการอย่างไร
3. ผลการพัฒนาครูโรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการวิจัยในชั้นเรียนเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาครูโรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน
3. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาครู ด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน
- 1.2 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participhants) ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม ปีการศึกษา 2554 จำนวน 8 คน แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้ดังนี้

1.2.1 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	จำนวน 1 คน
1.2.2 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	จำนวน 1 คน
1.2.3 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา	จำนวน 1 คน
1.2.4 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	จำนวน 1 คน
1.2.5 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	จำนวน 1 คน
1.2.6 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพฯ	จำนวน 1 คน
1.2.7 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	จำนวน 1 คน
1.2.8 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	จำนวน 1 คน
- 1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 1 คน คือ วิทยากรผู้ให้การอบรม

2. เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน มีดังนี้ (สุวิมล ว่องวาณิช, 2546 : 1-91

- 2.1 การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน

- 2.2 การกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา
- 2.3 การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม
- 2.4 การนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้
- 2.5 การสรุปผลและการเขียนรายงานการวิจัย

3. ระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 15 พฤษภาคม 2554 สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2554

ระยะที่ 1 ระหว่างวันที่ 15 พฤษภาคม 2554 ถึง วันที่ 31 พฤษภาคม

2554

ระยะที่ 2 ระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน 2554 ถึง วันที่ 31 กรกฎาคม 2554

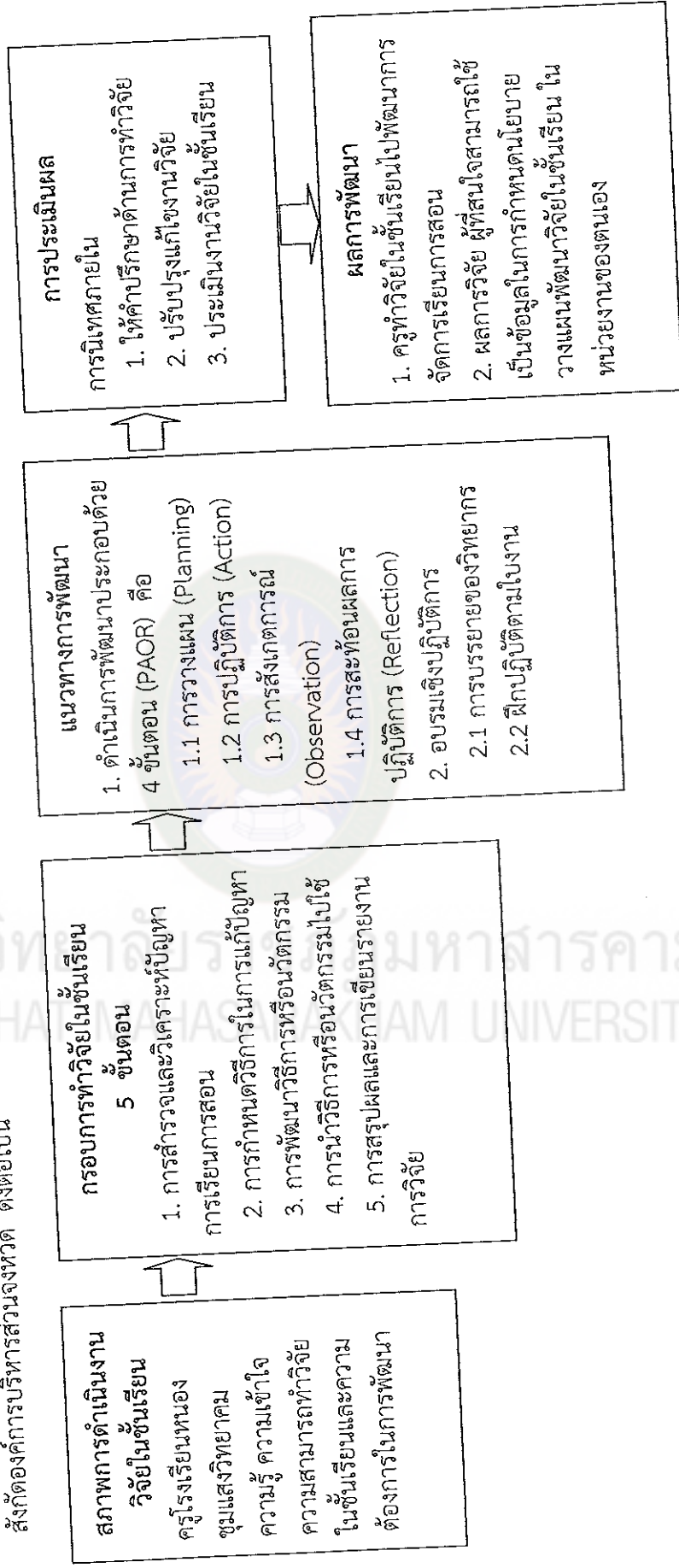
ระยะที่ 3 ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2554 ถึง วันที่ 30 กันยายน 2554

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ในการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะเพื่อใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การดำเนินการให้ครูโรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจทักษะ เทคนิควิธีการ ในด้านการวิจัยในชั้นเรียนและสามารถดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียนได้
2. ครู หมายถึง ครูผู้สอนโรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยในครั้งนี้
3. การอบรมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การดำเนินการเพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจด้านการวิจัยในชั้นเรียน โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการปฏิบัติการทำวิจัยในชั้นเรียนมาบรรยายและนำฝึกปฏิบัติ ตามกรอบการวิจัยในชั้นเรียน 5 ชั้นคือ 1) การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน 2) การกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา 3) การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม 4) การนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ และ 5) การสรุปผลและการเขียนรายงานการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญดังนี้
 - 3.1 การบรรยายโดยวิทยากร หมายถึง การให้ความรู้โดยการบรรยายของวิทยากรที่มีประสบการณ์ประกอบด้วยเอกสารใบความรู้ที่เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน
 - 3.2 การฝึกปฏิบัติตามใบงาน หมายถึง การฝึกปฏิบัติ และการศึกษาเอกสารที่กำหนดให้ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และเป็นการทดลองปฏิบัติ เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยตอบคำถามในเอกสารที่กำหนดให้
 4. การนิเทศภายใน หมายถึง การดำเนินการเพื่อกำกับติดตามและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเป็นรายบุคคลโดยวิทยากร มีกิจกรรมสำคัญดังนี้
 - 4.1 การนำเสนอที่ประชุม หมายถึง การนำเสนอรายงานการวิจัยในชั้นเรียนต่อที่ประชุม เพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้มีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นซึ่งกันและกัน และเพื่อเป็นการร่วมกันหาคำตอบระหว่างการปฏิบัติการวิจัยโดยนำข้อมูลที่ได้มาสรุป
 - 4.2 การตรวจผลงาน หมายถึง การประเมินรายงานการวิจัยในชั้นเรียนของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย โดยวิทยากร
 5. การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง กระบวนการแสวงหาความรู้ ความจริง ด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ ในบริบทที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนครู เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ตามกรอบการวิจัย ดังต่อไปนี้
 - 5.1 การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน หมายถึง การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่พบจากการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม เพื่อหาทางแก้ไขหรือพัฒนา
 - 5.2 การกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา หมายถึง การกำหนดเทคนิควิธีการ หรือนวัตกรรม เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม เพื่อลงมือปฏิบัติการแก้ไขปัญหา

5.3 การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม หมายถึง การพัฒนาเทคนิควิธีการสอนหรือนวัตกรรม เพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม

5.4 การนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ หมายถึง การนำวิธีการหรือนวัตกรรมที่สร้างขึ้นไปใช้เพื่อแก้ปัญหา และทำการบันทึกข้อมูล

5.5 การสรุปผลและการเขียนรายงานการวิจัย หมายถึง การนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล มาวิเคราะห์โดยเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมกับข้อมูลที่รวบรวมได้ เพื่อสรุปผล และเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นการพัฒนาครูโรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ให้มีความรู้ความเข้าใจ และเกิดทักษะในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้ลงมือปฏิบัติจริงในการวิจัยในชั้นเรียนและมีผลงานวิจัยในชั้นเรียนเป็นของตนเอง อันจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับการพัฒนาครูโรงเรียนหนองชุมแสงวิทยาคมในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน
3. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับหน่วยงานอื่นที่จะนำไปประยุกต์เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน